

נייר עמדה: איתור, אבחון והתערבות בפיזיותרפיה לילדים עם הפרעה התפתחותית בקואורדינציה

(Developmental Coordination Disorder - DCD)

ערבה רון באום^{1,2}, MSc, PT, דוראל שפירא³, MA, PT, רינה מינץ-אטקין⁴, MSc, PT, ד"ר נילי ויסרברג¹, PhD, PT, ענת גרשון⁵, PhD, PT, ד"ר טל שחר אשכנזי⁶, PhD, PT

- 1 החוג לפיזיותרפיה, אוניברסיטת תל אביב
- 2 המחלקה לפיזיותרפיה, אוניברסיטת אריאל
- 3 מעון שיקומי שמעיה, בני ברק
- 4 מכבי שירותי בריאות, ראשון לציון
- 5 בי"ס מש"י, בני ברק
- 6 המחלקה הארצית לפיזיותרפיה והמחלקה להתפתחות הילד ושיקומו, משרד הבריאות, ירושלים

תודתנו העמוקה לד"ר גילה שחר על הסיוע והיעוץ

תקציר

נייר העמדה נכתב על ידי פיזיותרפיסטיות, חברות קבוצת העניין בתחום הילדים של העמותה לקידום הפיזיותרפיה בישראל, על בסיס ידע עדכני, ספרות מקצועית וניסיון קליני רחב.

בנייר העמדה מוצגים הנושאים האלה: ההגדרות והקריטריונים של DCD; מאפיינים ומנגנונים העומדים בבסיס הלכות והלמידה המוטורית אצל ילדים עם DCD; הקשיים התפקודיים של ילדים עם DCD; גורמי הסיכון הקשורים בלידה ובינקות והנזקים המשניים עקב הלכות, וכן המלצות ועקרונות לאיתור, לאבחון ולהתערבות בפיזיותרפיה בקרב ילדים עם DCD.

נייר העמדה מדגיש את החשיבות שיש באיתור, באבחון ובהתערבות מוקדמים בפיזיותרפיה לשם הגנה על ילדים אלה מפני נזקים משניים ולשם שיפור תפקודם והשתתפותם בחיי היום-יום בטווח הארוך. עוד מודגש הצורך בהתאמה של ההתערבות בפיזיותרפיה למאפייניו הייחודיים של הילד עם DCD. במקביל, מודגש כי יש להרחיב את ההסברה וההדרכה הן בקרב פיזיותרפיסטים, אנשי מקצועות הבריאות והחינוך, והן בקרב המשפחות. נוסף על כך, צריך לקדם את המחקר והידע בתחום.

מילות מפתח: הפרעה התפתחותית בקואורדינציה (Developmental Coordination Disorder - DCD), פיזיותרפיה, התפתחות הילד, מיומנויות מוטוריות, למידה מוטורית

ילדים עם הפרעה נזירה-התפתחותית בקואורדינציה Developmental Coordination Disorder - DCD מהווים כ-5%-6% מאוכלוסיית הילדים בני 5-11 שנים. הילדים האלה מתקשים ברכישה ובביצוע מיומנויות מוטוריות יום-יומיות והשתתפותם בפעילויות לימודיות וחברתיות היא דלה מה שפוגע בדימויים העצמי. הנזקים המשניים של DCD הם ירידה בכושר הגופני, השמנה וקשיים רגשיים-חברתיים. היארעות משותפת שכחה כוללת בין השאר הפרעת קשב ופעלתנות-יתר, אוטיזם וליקוי למידה ושפה, שמעצימים את הקשיים האלה. איתור מוקדם, אבחון והתערבות מותאמת בפיזיותרפיה לילדים עם DCD חשובים לשם צמצום השפעותיה של הלכות ושיפור תפקודם והשתתפותם בחיי היום-יום בטווח הארוך.

לצורך זה נכתב נייר עמדה שנועד לכמה מטרות:

1. לסייע למטפלים בשיפור התפקוד וההשתתפות בחיי היום-יום של ילדים עם DCD;
2. לספק מידע עדכני והמלצות לאיתור, לאבחון, למעקב ולהתערבות בפיזיותרפיה לילדים עם DCD;
3. להדגיש את משמעות ההתערבות המוקדמת בפיזיותרפיה לשם שיפור התפקוד ואיכות החיים של ילדים אלו;
4. להגביר את המודעות והחשיבות המיוחסת לנושא בקרב פיזיותרפיסטים, אנשי מקצועות הבריאות והחינוך, ובקרב המשפחות.